



Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Навчально-науковий інститут права і соціальних технологій
Кафедра кримінального права та правосуддя

РОБОЧА ПРОГРАМА
Діяльність адвоката у кримінальному провадженні

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри


Коломієць Н.В.
(прізвище та ініціали)

«01» вересня 2025р.

Розробник:
Петрик О.Л., доцент кафедри, к.держ.упр., доцент
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання)


(підпис)

Робочу програму навчальної дисципліни обговорено на засіданні кафедри кримінального права та правосуддя

Протокол «01» вересня 2025 р. № 10

Узгоджено з гарантом освітньої програми: 
(підпис)

Чічкань М.В.
(прізвище та ініціали)

Тип дисципліни	Вибіркова
Мова викладання	Українська
Рік навчання та семестр	IV рік/8 семестр Освітня програма «Право»
Викладач (-і)	Петрик О.Л., доцент кафедри, к.держ.упр., доцент;
Профайл викладача (-ів)	https://kriminal.stu.cn.ua/про-нас/викладачі
Контакти викладача	e.petryk@stu.cn.ua

2. Анотація курсу. Наука про адвокатуру є однією зі спеціальних галузей юридичної науки, якій відводиться важлива роль у системі наукового забезпечення зміцнення законності та правопорядку в країні, а також дотримання прав, свобод та законних інтересів людини й громадянина. У ній поєднуються перетворені й вдосконалені висновки фундаментальних галузей права, а також ураховано нові висновки правової думки, що з'явилися порівняно нещодавно.

В Україні функціонування інституту адвокатури впливає з положень ст.ст. 59 та 131-2 Конституції України, згідно з якими для надання професійної правничої допомоги діє адвокатура, виключно адвокати здійснюють захист і представництво в суді, крім випадків, встановлених законом. Кожен має право на професійну правничу допомогу. У випадках, передбачених законом, ця допомога надається безоплатно. Під час кримінального провадження бути захисником може бути виключно особа, яка набула статусу адвоката відповідно до вимог законодавства України.

Сучасний етап розвитку українського суспільства, інституціональні зміни вимагають вдосконалення організації та функціонування адвокатури як важливого інституту громадянського суспільства. У порівнянні з тенденціями минулого століття ставлення до прав і свобод людини й громадянина докорінно змінилося. При цьому необхідною умовою формування правової держави стало вдосконалення правового захисту прав і свобод громадян і юридичних осіб, і зокрема, під час кримінального провадження. Кінцева мета діяльності такої держави полягає в ефективному забезпеченні прав і свобод людини та громадянина. Досягнення цієї мети нерозривно пов'язане з обов'язком держави створювати систему та механізми захисту прав і свобод, встановлювати чіткі юридичні гарантії такого захисту.

За своєю природою адвокатура є одним з інститутів демократичного суспільства, оскільки виконує найважливіші громадянські функції – захист та представництво прав і законних інтересів громадян і юридичних осіб. З кожним роком відбуваються процеси реформування вітчизняної правової системи та законодавства, що викликає та в значній мірі розширює тематику наукових досліджень у юриспруденції й, в свою чергу, обумовлює необхідність вивчення навчальної дисципліни "Діяльність адвоката у кримінальному провадженні" у межах програми підготовки майбутніх фахівців в галузі права.

Вивчення курсу закінчується складанням підсумкового контролю-екзамену.

3. Мета та цілі курсу. Ознайомлення студентів із теоретичними та практичними проблемами та поглиблене засвоєння положень кримінального процесуального права України з точки зору захисту адвокатом (захисником) прав підозрюваного (обвинуваченого) з урахуванням "переваг" сторони захисту, а також ознайомлення з практикою діяльності адвокатів у кримінальному правосудді, вироблення на цій основі навичок наукового дослідження проблем захисту у кримінальному провадженні; оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності. В ході вивчення дисципліни бакалавр за спеціальністю 081- *Право* здобуває, а також закріплює та розвиває такі загальні та спеціальні компетентності, передбачені освітньою програмою:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність застосовувати знання практичних ситуацій.

ЗК 3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 8. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

СК 1. Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі суспільстві.

СК 11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

СК 12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.

4. Результати навчання. Під час вивчення дисципліни здобувач вищої освіти має досягти наступних результатів навчання (РН), передбачених освітньою програмою:

РН 1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.

РН 5. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.

РН 6. Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому

проблему.

РН 13. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

5. Пререквізити -

6.Обсяг курсу.

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	20
Семінарські заняття	20
Самостійна робота	80
Індивідуальне завдання	к/р
Всього кредитів	4

Форма проведення занять – лекційні, семінарські заняття, самостійна робота з використанням системи дистанційного навчання Moodle, літератури, відеоматеріалів, інтернет-ресурсів.

7.Тематика курсу.

Тематика лекційних занять
Змістовний модуль 1. Загальна характеристика діяльності адвоката у кримінальному провадженні ТЕМА 1. Предмет, суть та завдання діяльності адвоката у кримінальному провадженні. Захист як один із видів адвокатської діяльності. Поняття захисника у кримінальному провадженні. Форми участі адвоката у кримінальному провадженні, їх значення та вплив на досудове розслідування. Кримінальне процесуальне законодавство як основа діяльності адвоката у кримінальному провадженні. Міжнародні стандарти захисту. ТЕМА 2. Організація діяльності адвоката-захисника у кримінальному провадженні. Обов'язкова участь захисника у кримінальному судочинстві. Документи, які підтверджують повноваження захисника у провадженні. Залучення захисника до окремої процесуальної дії. Обставини, які виключають участь захисника у кримінальному провадженні. Вимоги до захисника та здобуття статусу адвоката в Україні. Поняття процесуального статусу захисника як суб'єкта кримінального провадження. Загальні та спеціальні права та обов'язки захисника як адвоката. Суть та значення адвокатської етики у діяльності захисника. Способи притягнення захисника до відповідальності за невиконання обов'язків у кримінальному провадженні. Змістовний модуль 2. Особливості діяльності адвоката у кримінальному провадженні ТЕМА 3. Участь захисника на стадії досудового розслідування. Стратегії та тактики захисту на стадії досудового розслідування. Збирання доказів захисником. Подання адвокатських запитів. Вимоги до адвокатського запиту. Процесуальні та тактичні можливості захисника під час проведення слідчих дій. Діяльність захисника під час обрання, зміни та продовження заходів забезпечення кримінального провадження. Поняття адвокатського дос'є, співвідношення його із захисним дос'є. Право та обов'язок

ведення адвокатського досьє захисником. Вимоги до досьє. Відкриття матеріалів досудового розслідування. Спеціальне досудове розслідування.

ТЕМА 4. Особливості діяльності захисника на стадії підготовчого провадження та у суді першої інстанції.

Підготовка клієнта до участі у судовому розгляді. Вироблення стратегії захисту та вказаних стадіях. Узгодження їх з обвинуваченим. Участь у дослідженні обставин та перевірки їх доказами під час судового розгляду. Доведення недопустимості доказів сторони обвинувачення. Поняття захисної промови. Підготовка захисника до захисної промови. Структура захисної промови. Наукові рекомендації стосовно структури та подачі захисної промови (зовнішньої форми).

ТЕМА 5. Захисник у стадіях перегляду судових рішень.

Апеляційна (касаційна) скарга. Вимоги до таких скарг. Складання скарг захисником. Строк подання скарг про перегляд судових рішень та підстави їх подання. Вступ у апеляційне та касаційне провадження нового захисника. Правові наслідки подачі апеляційної (касаційної) скарги захисником, який втратив повноваження захисника. Особливості діяльності захисника під час апеляційного та касаційного проваджень.

Змістовний модуль 3. Організаційно-правові основи діяльності адвоката у кримінальному провадженні

ТЕМА 6. Гарантії діяльності захисника у кримінальному провадженні.

Класифікація гарантій діяльності захисника у кримінальному провадженні. Загальні гарантії діяльності адвоката у кримінальному провадженні. Гарантії спрямовані на дотримання адвокатської таємниці. Суперечності між КПК України та Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» у частині визначення цих гарантій. Гарантії пов'язані із особливостями проведення окремих процесуальних дій відносно адвоката. Гарантії пов'язані з особливим порядком притягнення адвокатів до відповідальності. Процесуальні гарантії, передбачені виключно КПК України.

ТЕМА 7. Діяльність захисника у провадженнях за участю суду присяжних.

Виникнення права на суд присяжних. Участь захисника у формуванні колегії суду присяжних. Особливості доказування захисником у судовому провадженні за участю присяжних. “Нові” можливості захисника у суді присяжних. Особливості захисної промови у суді присяжних.

Тематика семінарських занять

1. Предмет, суть та завдання діяльності адвоката у кримінальному провадженні.
2. Організація діяльності адвоката-захисника у кримінальному провадженні.
3. Участь захисника на стадії досудового розслідування.
4. Особливості діяльності захисника на стадії підготовчого провадження та у суді першої інстанції.
5. Захисник у стадіях перегляду судових рішень.
6. Гарантії діяльності захисника у кримінальному провадженні.
7. Діяльність захисника у провадженнях за участю суду присяжних.

Тематика самостійної роботи

Самостійне опрацювання додаткових питань в межах окремих тем: Предмет, суть та завдання діяльності адвоката у кримінальному провадженні. Організація діяльності адвоката-захисника у кримінальному провадженні. Участь захисника на стадії досудового розслідування. Особливості діяльності захисника на стадії підготовчого провадження та у суді першої інстанції. Захисник у стадіях перегляду судових рішень. Гарантії діяльності захисника у кримінальному провадженні. Діяльність захисника у провадженнях за участю суду присяжних.

8. Система оцінювання та вимоги

Загальна система оцінювання курсу	Оцінювання знань студентів здійснюється відповідно до «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Національного університету "Чернігівська політехніка"». З дисципліни здобувач може набрати до 60% підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру і до 40% підсумкової оцінки – на екзамені. Поточний контроль проводиться шляхом спілкування із студентами під час лекцій та опитувань студентів на семінарських заняттях. Бали, які набрані здобувачем за результатами активності на семінарах та за контрольну роботу, складають оцінку поточного контролю. Оцінка за результатами вивчення дисципліни формується шляхом додавання підсумкових результатів поточного контролю до екзаменаційної оцінки. Оцінювання успішності здобувача вищої освіти під час семестрового контролю здійснюється за національною (чотирибальною) шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалою ECTS і вносяться в відомість успішності та навчальну картку здобувача вищої освіти в автоматизованій системі управління – АСУ «ВНЗ». Складання екзамену є обов'язковим елементом підсумкового контролю знань для студентів, які претендують на оцінку «добре» або «відмінно». Якщо студент виконав всі види робіт протягом семестру та набрав 60% підсумкової оцінки (тобто «задовільно»), то він, за бажанням, може залишити набрану кількість балів як підсумкову оцінку і не складати екзамен. Повторне складання екзамену з метою підвищення позитивної оцінки не дозволяється.
Вимоги до РГР, КР, КП тощо	– «відмінно» (А) – якщо виявлено: всебічні, систематизовані, глибокі знання матеріалу; грамотне та логічне викладення інформації; самостійність роботи; наявність не більше 1-2 незначних помилок (через неуважність, обмовки); використання судової практики, наявність висновків у вигляді запропонованих змін до законодавства України; – «добре» (В) – якщо виявлено: повні знання матеріалу; успішне виконання завдань; логічна послідовність; зрозумілість викладеного матеріалу; наявність не більше 2-3 незначних помилок; можлива деяка неповнота відповіді; правильність виконання практичної частини; наявність висновків; – «добре» (С) – якщо виявлено: достатні знання матеріалу; успішне виконання завдань; певна логічна послідовність; зрозумілість викладеного матеріалу; наявність не більше 3-4 незначних помилок; можлива деяка неповнота відповіді, але без суттєвих помилок; – «задовільно» (D) – якщо виявлено: не досить повні знання основного матеріалу; наявність не більше 1-2 суттєвих помилок; неповна відповідь; наявність висновків; – «задовільно» (Е) – якщо виявлено: не досить

	повні знання основного матеріалу, наявність не більше 2-3 суттєвих помилок, неповна відповідь, незв'язна її побудова; наявність висновків, що не відтворюють завдання дослідження; – «незадовільно» (FX) – якщо виявлено: відсутність знання або нерозуміння більшої або найбільш суттєвої частини матеріалу; суттєві помилки, які не виправлені; нелогічне викладання матеріалу; недосяжність мети; відсутність висновків.
Практичні (семінарські) заняття	Робота на семінарському занятті оцінюється у балах (5 балів за одне заняття) за наступними критеріями: 7 балів – здобувач у повному обсязі опрацював програмний матеріал, основну і додаткову літературу, має глибокі й міцні знання, упевнено оперує набутими знаннями у вирішенні завдань, робить аргументовані висновки, може вільно висловлювати власні судження і переконувати інших, здатний презентувати власне розуміння питання. 5 бала – здобувач володіє навчальним матеріалом, формулює нескладні висновки, може узагальнювати набуті знання і частково застосовувати їх у вирішенні завдань, аргументація на достатньому рівні. 3 бала – здобувач загалом самостійно відтворює програмний матеріал, може дати стислу характеристику питання, але у викладеному матеріалі є істотні прогалини, є певні неточності як у відтворенні матеріалу, так і у висновках, аргументація низька, використання набутих знань у вирішенні завдань на низькому рівні. 1-2 балів – здобувач за допомогою викладача намагається відтворити матеріал, але відповідь неточна, неповна, головний зміст матеріалу не розкрито, аргументація та власне розуміння питання майже відсутні; студент із помітними труднощами використовує певні знання у вирішенні завдань. 0 балів – здобувач не готовий до семінарського заняття. Порядок оцінювання самостійної роботи здобувачів вищої освіти. Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання самостійної роботи здобувачів, є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, навички і прийоми виконання практичних завдань, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізація на практичних та семінарських заняттях, а також самостійність та своєчасність здачі виконаних завдань викладачу, згідно з графіком навчального процесу. Максимально можливий бал (1бал за тему) за конкретним завданням ставиться за умови відповідності виду самостійної роботи всім зазначеним критеріям. Відсутність тієї або іншої складової знижує кількість балів. Перелік завдань для самостійної роботи здобувачів

	зазначений в методичних рекомендаціях. Написання контрольної роботи оцінюється за критеріями: відповідна форма, грамотність, логічно-послідовне викладення матеріалу, охайність, науковість, достатня кількість дослідженої літератури, достатній обсяг та пропорційність структурних частин роботи. За наявності всіх компонентів робота отримує 4 бали; обмежена кількість використаної літератури, наявність орфографічних помилок, питання розкриті частково – 3 бали; за неохайне оформлення, недостатньо повне відображення теоретичної частини, суттєві помилки – 2 бали; за неохайне оформлення, не відображення теоретичної частини – 1 бал; робота невиконана – 0 балів.
Умови допуску до підсумкового контролю	У випадку, якщо здобувач вищої освіти протягом семестру не виконав у повному обсязі передбачених робочою програмою навчальної дисципліни всіх видів навчальної роботи, має невідпрацьовані практичні роботи або не набрав мінімально необхідну кількість балів (тобто кількість балів, яка сумарно з максимально можливою кількістю балів, які здобувач вищої освіти може отримати під час семестрового контролю не дозволить отримати підсумкову оцінку «задовільно» – Е, 60 балів), то він не допускається до складання екзамену під час семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість у порядку, передбаченому в розділі 6 «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Національного університету «Чернігівська політехніка»», затвердженого вченою радою НУ «Чернігівська політехніка».

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Модуль за тематичним планом дисципліни та форма контролю		Кількість балів
1	Робота на семінарському занятті	0...49
2	Самостійне опрацювання теми	0...7
3	Виконання контрольної роботи	0...4
Усього поточний і проміжний модульний контроль		0...60
Семестровий контроль (Екзамен)		0...40
Разом		0...100

Шкала оцінювання результатів навчання

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену (диференційованого заліку), курсового проєкту (роботи), практики, атестації	для заліку
90 – 100	A (відмінно)	відмінно	зараховано
82-89	B (дуже добре)	добре	
75-81	C (добре)		
66-74	D (задовільно)		

60-65	Е (достатньо)		
0-59	FX (незадовільно)	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання

9. Політики курсу.

До загальної політики курсу відноситься дотримання принципів відвідування занять у відповідності до затвердженого розкладу, а також вільного відвідування лекційних занять для осіб, які отримали на це дозвіл відповідно до Порядку надання дозволу на вільне відвідування занять здобувачам вищої освіти Національного університету «Чернігівська політехніка», Порядку надання дозволу на вільне відвідування занять здобувачам вищої освіти Національного університету «Чернігівська політехніка».

Запорукою успішного вивчення дисципліни є активність під час проведення практичних та лекційних занять. Консультації відбуваються в особистих чи групових чатах (через вбудований форум) на сторінці курсу в системі дистанційного навчання НУ «Чернігівська політехніка».

Політика користування ноутбуками / смартфонами

Прохання до здобувачів тримати смартфони переведеними у беззвучний режим протягом лекційних та практичних занять, так як дзвінки, переписки та спілкування у соціальних мережах відволікають від проведення занять як викладача, так й інших здобувачів. Ноутбуки, планшети та смартфони не можуть використовуватися в аудиторіях під час занять та під час проведення підсумкового контролю (за виключенням проходження тестового контролю в системі Moodle).

Політика заохочень та стягнень

За результатами навчальної, наукової або організаційної діяльності здобувачів вищої освіти за курсом їм можуть нараховуватися додаткові бали – до 10 балів, у залежності від вагомості досягнень. Види позанавчальної діяльності, за якими здобувачі вищої освіти заохочуються додатковою кількістю балів: участь у міжнародних проектах, наукові дослідження, тези, участь у науково-практичних конференціях, винаходи, патенти, авторські свідоцтва за напрямками курсу.

Політика академічної доброчесності

Академічна доброчесність повинна бути забезпечена під час проходження даного курсу (принципи описані у Кодексі академічної доброчесності Національного університету «Чернігівська політехніка»). Списування під час проміжного та підсумкового контролів, виконання практичних завдань на замовлення, підказки вважаються проявами академічної недоброчесності. Від усіх слухачів курсу очікується дотримання академічної доброчесності у зазначених вище моментах. До здобувачів вищої освіти, у яких було виявлено порушення академічної доброчесності, застосовуються різноманітні дисциплінарні заходи (включаючи повторне проходження певних етапів).

Правила перезарахування кредитів

Кредити, отримані в інших закладах вищої освіти, а також результати навчання у неформальній та/або інформальній освіті, можуть бути перезараховані викладачем у відповідності до Положення визначення академічної різниці та визнання результатів попереднього навчання в Національному університеті «Чернігівська політехніка», Порядку визначення академічної різниці та визнання результатів попереднього навчання в Національному університеті «Чернігівська політехніка».

10. Рекомендована література.

Базова

1. Конституція України від 28 червня 1996р. Із змінами і доповненнями.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012р.
3. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001р. Із змінами і доповненнями.
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення. Із змінами і доповненнями.
5. Загальний кодекс правил для адвокатів країн Європейського Співтовариства: прийнято делегацією дванадцяти країн-учасниць на пленарному засіданні у Страсбурзі в жовтні 1988 р.

6. Загальна декларація прав людини: прийнята і проголошена резолюцією 217А (ІІІ) Генеральної Асамблеї ООН від 10.12.1948 р.
7. Закон України від липня 2012 р. „Про адвокатуру та адвокатську діяльність”. Із змінами і доповненнями.
8. Правила адвокатської етики: Схвалені Установчим з’їздом адвокатів України 17.11.12 р. – Український адвокат. - К., 2012. - С. 45-63.
9. Положення про Вищу кваліфікаційно-дисциплінарну комісію адвокатури: Затв. Установчим з’їздом адвокатів України від 17 листопада 2012 року. – Режим доступу : <http://http://vkdkka.org/polojennia>
10. Положення про ордер адвоката та порядок ведення реєстру ордерів: Затв. Рішенням Ради адвокатів України від 17 грудня 2012 року № 36. – Український адвокат. - К., 2012. - С. 74-78.
11. Положення про організацію та порядок проходження стажування для отримання особою свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю : Затв. Рішенням Ради адвокатів України від 16 лютого 2013 року № 81. – Режим доступу : <http://www.unba.org.ua>
12. Порядок підвищення кваліфікації адвокатами України: Затв. Рішенням Ради адвокатів України від 16 лютого 2013 № 85. – Режим доступу : <http://www.unba.org.ua>
13. Порядок допуску до складання кваліфікаційного іспиту, порядок складання кваліфікаційного іспиту та методика оцінювання результатів кваліфікаційного іспиту для набуття права на заняття адвокатською діяльністю в Україні: Затв. Рішенням Ради адвокатів України від 16 лютого 2013 року № 80. – Режим доступу : <http://kmkdka.com/post/160>
14. Положення про помічника адвоката: Затв. Рішенням Ради адвокатів України від 01 червня 2013 № 123. – Режим доступу : <http://http://kmkdka.com/post/166>

Допоміжна

1. В. В. Заборовський. Правовий статус адвоката в умовах становлення незалежної адвокатури України: монографія / В. В. Заборовський. – Ужгород: Видавничий дім “Гельветика”, 2017. – 900 с.
2. Коментар Закону України “Про адвокатуру та адвокатську діяльність”. - Програма реформування сектору юстиції «Нове правосуддя» USAID. – 2017.
3. Несінов О. Н. Складові успіху у кримінальному процесі / О. М. Несінов. – Харків: ТОВ “Видавництво “Права людини””, 2018. – 292 с.
4. Пономаренко Д. В. Тактичні питання захисту у кримінальному провадженні / Д. В. Пономаренко. – Одеса: Видавничий дім “Гельветика”, 2018. – 112 с.
5. Скрябін О. М. Участь захисника у окремих кримінальних провадженнях: монографія / О. М. Скрябін. – Запоріжжя: Просвіта, 2017. – 380 с.

Інформаційні ресурси

<https://eln.stu.cn.ua/course/view.php?id=6889>
<http://www.rada.gov.ua>
<http://www.supreme.court.gov.ua>
<http://www.kmu.gov.ua>
<http://www.minjust.gov.ua>
<http://www.liga.kiev.ua/>